

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ડ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 સંસ્કૃત

Question Paper – 2

વિભાગ - E

54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ પુનઃ સ્થાપયતા (04)

(નીચે આપેલાં વાક્યોને કથાનકના કુમાનુસાર ગોઠવીને
કરીશી લખો.)

(1) 'ભો વળ્ચક ! ત્વં મિથ્યા વદસિ।'

2

(2) "નિર્જીવાનાં પાત્રાણાં મરણં કથં સમ્ભવતિ?"

3

(3) પૂર્વ જાતાનિ પાત્રાણિ ભવતઃ ગૃહે વિલસન્તિ।

4

(4) વિત્તદાસः કોપાવિષ્ટઃ સન् અકથયત् "એવं કથં
ભવેત्।"

1

55. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां

लिखत -

(04)

(नीचे आपेलो गद्यमें वांचीने प्रश्नोना उत्तर संस्कृत भाषामां लघो.)

धारादेशे भोजः नाम नृपतिः। स सर्वदा सर्वथा प्रजाः रक्षति।

कदाचित कस्यचित कुम्भकारस्य भार्या राजगृहं गच्छति द्वारपालं

वदति च, "हे द्वारपाल, अहं भूपस्य समीपं गमनाय तस्य च दर्शनाय

अत्र आगच्छम्" इति। द्वारपालः पृच्छति, "किं प्रयोजनं नृपस्य

दर्शनेन?" इति। सा अकथयत्, "तत् अहम् नृपस्य अग्रे एव भाषे" इति।

(1) धारानगरे किं नाम नृपतिः?

► धारादेशे भोजः नाम नृपतिः अस्ति ।

(2) भोजः सर्वदा किं करोति?

► भोजः सर्वदा सर्वथा प्रजाः रक्षति।

(3) कदाचित् कस्यचित् तस्य समीपे का गच्छति?

► कदाचित् कस्यचित् कुम्भकारस्य भार्या राजगृहं गच्छति ।

(4) सा द्वारपालं किं वदति?

► सा द्वारपालं वदति, "हे द्वारपाल, अहं भूपस्य समीपं गमनाय
तस्य च दर्शनाय अत्र आगच्छम्"

❖ कर्ता सह कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत्-(कौ अपि द्वौ) (02)

❖ (कर्ता साथे योग्य फूटि जोड़ो :) (गमे त बे)

'आ'

56. रामायणम्

57. हर्षचरितम्

58. श्रीमद्भगवद्गीता

'ब'

(1) महर्षिः व्यासः

(2) महर्षिः वाल्मीकिः

(3) बाणभट्टः

❖ रेखांकितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत-
(कानि अपि त्रीणि) (03)

❖ (रेखांकित पदोने शुद्ध करीने गद्यांडं इरीथी लघो.) (गमे ते त्रणा)

59.

एकदा सिद्धराजः विचारपथं आरुढः। सः अचिन्तयत,
'मालवविजयेन अहम् धनस्य स्वामित्वं प्राप्तवान् तस्य
ग्रन्थागारः : अपि मया प्राप्तः। परंतु भोजव्याकरणेन भोजस्य
यादृशी कीर्तिर्वर्तते तादृशी कीर्तिर्मया न प्राप्ताः।'

एकदा सिद्धराजः विचारपथम् आरुषः। सः

अचिन्तयत, 'मालवविजयेन अहं धनस्य स्वामित्वं

प्राप्तवान् तस्य ग्रन्थागारः अपि मया प्राप्तः। परंतु

भोजव्याकरणेन भोजस्य यादृशी कीर्तिर्वर्तते तादृशी

कीर्तिर्मया न प्राप्ता।'

અધોદત્તસ્ય શલોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ् અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત-(કોઽપિ એકઃ) (03)

❖ (નીચે આપેલા શલોકનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરીને
અર્થવિસ્તાર કરો.) (ગમે તે એક)

60. યથા ચતુર્ભિઃ કનકं પરીક્ષ્યતે નિઘર્ષણચ્છેદનતાપતાડનઃ।

તથા ચતુર્ભિઃ પુરુષઃ પરીક્ષ્યતે શ્રુતેન શીલેન ગુણેન કર્મણા॥

અનુવાદ :

જે પ્રમાણે ઘસવું, કાપવું, તપાવવું અને ટીપવુંને ચાર કિયાઓથી સુવર્ણ પરખાય છે. તે પ્રમાણે જ્ઞાન, ચારિત્રા, ગુણ અને કર્મ ચાર વડે માણસની પરીક્ષા થાય છે.

અર્થવિસ્તાર :

પ્રસ્તુત સુભાષિતના પૂર્વાધ્યમાં સુવર્ણને કઈ રીત પરખવામાં આવે છે તે દર્શાવ્યું છે. સોની સુવર્ણને ઘસીને તે કેટલા ટચનું છે એ જાણે છી.

પછી કાપકૂપ કરીને તને અભિમાં તપાવીને તને યોગ્ય રીત
ઈપીને તેની પરીક્ષા કરે છે. શલોકના ઉત્તરાર્ધમાં સુવર્ણની માફક જ
માણસની પરીક્ષા જ્ઞાન, ચારિત્ર્ય, ગુણ અને કર્મ એ ચાર બાબતોથી
કરી શકાય છે, એમ જણાવ્યું છે. કોઈ પણ મનુષ્યની કિંમત
તેની ધનસંપત્તિ કે સત્તા વડે નહીં, પરંતુ તેના ગુણોથી પરખાય છે,
તેનામાં રહેલા શીલ, સદગુણ અને જ્ઞાનથી તે લોકોમાં પૂજનીય અને
આદરપાત્ર બને છે.

આમ, સાચા મનુષ્યની કસોટી આ ચાર સદ્ગુણો વડે થાય છે.

સુવર્ણની માફક ચાર પ્રકારે પરખાવેલો વ્યક્તિ જ જીવનમાં
ઉજ્જ્વલિના ઉચ્ચ શિખરો સર કરી શકે છે અને જનસમુદ્દરાયમાં -
સમાજમાં અત્યંત માનલભ્યું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

61. કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચન।

મા કર્મફલહેતુર્ભૂઃ મા તે સઙ્ગોઽસ્ત્વકર્મણિ॥

અનુવાદ :

કર્મ કરવામાં જ તારો અધિકાર છે; ઇજની બાબતમાં
ક્યારેય નહિ. તું કર્મના ઇજની છચ્છાવાળો થઈશ નહિ, કર્મ ન
કરવામાં (પણ) તારી આસક્તિ ન થાયો.

અર્થવિસ્તાર :

પ્રસ્તુત શલોકમાં શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે છે કે, તારે સદૈવ કર્મ કરતા રહેવું જોઈએ. ‘આ કર્મથી મને શું મળશે?’ એનો તારે જરા પણ વિચાર કરવાનો નથી. કર્મના ફળનો જો તું વિચાર કરીશ તો તે મર્યાદિત યાસીભિત થઈ જશે. કોઈ વ્યક્તિ અમુક વ્યવસાય કરતી હોય અને તેને તેનાથી અમુક આવક થતી હોય, પરંતુ જો તે આવકને લક્ષમાં રાખીને જ કર્મ કરે તો ક્યારેક તેને મર્યાદિત આવક થાય.

તેનો માલિક તેને ફક્ત લોભવશ કામ કરનાર કર્મચારી ગણી
લે. ભારતીય સંસ્કૃતિમાં કર્મનો સિદ્ધાંત મુખ્ય છે. કર્મ જ મહાન છે.
વ્યક્તિનાં સાચાં -ખોટાં કર્મોને આધારે જ તેનું આ લોકનું કે પરલોકનું
જીવનનિર્માણ થાય છે. ગીતા કર્મફળનો મોહન ન રાખતાં, સ્વાર્થ
ત્યજીને નિષ્ઠામ ભાવે કર્મ કરવાની પ્રેરણા આપે છે. ફળની અપેક્ષાથી
જે કર્મ કરવામાં આવે છે. તે કર્મફળ જીવોને બંધનમાં બાંધે છે.
પરિણામે આવા જીવોને મુક્તિ મળતી નથી.

મનુષ્યનાં કર્મો પ્રમાણે જ તેને તેનું ફળ તો પ્રાપ્ત થવાનું જ છે.
તેથી કર્મફળ લાલસાથી રહિત થઈને કર્તવ્યબુદ્ધિથી કર્મ આચરવા
જોઈએ. નિષ્કામ ભાવે કર્મ કરતા રહેવામાં જ કલ્યાણ છે, તેના ફળની
આશામાં નહીં.

આમ, કર્મનો સિદ્ધાંત અટલ છે. કર્મની ગતિ ન્યારી છે. પ્રાણી
પોતાના શુભાશુભ કર્મોના ફળસ્વરૂપે જ આ લોક કે પરલોકનાં સુખો કે
દુઃખોનો ભોક્તા બને છે, તેથી ફળની અપેક્ષાથી રહિત થઈને, પ્રમાદ
કર્યા વિના કરુનું આચરણ કરવું જોઈએ.

Thanks

For watching